

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-udu-161.2025.04>

УДК 37.016:811.111'276.6

Возняк І. І., Тонконог І. В.

СТОРИТЕЛІНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Стаття присвячена дослідженню потенціалу сторітелінгу як ефективного інструменту формування дискурсивної компетентності майбутніх учителів початкових класів в сучасних освітніх умовах. Розглянуто актуальність проблеми розвитку комунікативних навичок та вміння ефективно взаємодіяти в педагогічному процесі. Проаналізовано наявні наукові публікації з питань використання сторітелінгу в освіті та визначено необхідність поглибленого вивчення його ролі у формуванні дискурсивної компетентності педагогів.

У статті розкрито сутність поняття “дискурсивна компетентність” вчителя початкових класів та обґрунтовано багатогранність сторітелінгу як педагогічного методу через аналіз різних наукових підходів до його визначення (комунікативного, наративного, психологічного, педагогічного, культурологічного). Доведено, що використання сторітелінгу сприяє розвитку розуміння різних типів дискурсу, удосконаленню зв'язного мовлення, адаптації мовлення до аудиторії, збагаченню комунікативних стратегій, стимулюванню креативності та практичному застосуванню мовних знань.

Запропоновано систему практично орієнтованих завдань для інтеграції сторітелінгу в процес підготовки майбутніх учителів початкових класів, спрямованих на розвиток різних аспектів їхньої дискурсивної компетентності. Обґрунтовано висновки щодо ефективності використання сторітелінгу для формування ключових професійних якостей майбутніх педагогів.

Запропоновані практичні завдання охоплюють аналіз історій, створення власних наративів різних жанрів та типів дискурсу, використання прийомів сторітелінгу, а також рефлексію власного досвіду. Стаття підкреслює важливість оволодіння мистецтвом сторітелінгу для підвищення якості професійної підготовки майбутніх учителів та їхньої здатності створювати ефективне навчальне середовище.

Результати дослідження можуть бути корисними для викладачів педагогічних закладів, методистів та усіх, хто цікавиться інноваційними підходами до розвитку професійної компетентності педагогів.

Ключові слова: сторітелінг, дискурсивна компетентність, майбутні вчителі початкових класів, педагогічна освіта, комунікативні навички, типи дискурсу, методика навчання.

В умовах стрімких змін у сфері освіти, коли на перший план виходять комунікативні навички та вміння ефективно взаємодіяти з учнями, батьками та колегами, особливої актуальності набуває формування дискурсивної компетентності майбутніх учителів початкових класів. Одним із потужних інструментів у цьому процесі є сторітелінг – мистецтво розповідання історій.

Сторітелінг не просто розважає, він навчає, надихає та об'єднує. Для майбутнього вчителя початкових класів володіння цим мистецтвом є безцінним, адже дозволяє:

1. Зрозуміти та аналізувати різні типи дискурсу.

- А) Наративний дискурс. Під час розповіді та аналізу історії, майбутні вчителі вчаться розрізняти її структуру (зав'язка, розвиток подій, кульмінація,

розв'язка), визначати ключових персонажів, їхні мотивації та взаємодію. Це допомагає їм краще розуміти літературні твори, дитячі казки та адаптувати навчальний матеріал у форматі цікавих історій.

Б) Описовий дискурс. Створення яскравих та детальних описів у історіях розвиває вміння точно та образно передавати інформацію. Здобувачі ЗВО зможуть використовувати це для пояснення нового матеріалу, опису явищ природи чи предметів, зробити навчання більш наочним та зрозумілим для молодших школярів.

В) Аргументативний дискурс. Аналіз конфліктних ситуацій та способів їх вирішення в історіях вчить майбутніх педагогів будувати власні аргументи, переконувати та знаходити компроміси. Це важливе вміння для ведення дискусій у класі, розв'язання конфліктів між учнями та спілкування з батьками.

Г) Інструктивний дискурс. Розповіді про послідовність дій, виконання завдань чи правила поведінки допомагають студентам формулювати чіткі та зрозумілі інструкції для школярів.

Аналізуючи реакцію слухачів на розповідь, майбутні вчителі вчаться краще розуміти потреби та інтереси своєї аудиторії, адаптувати свою мову та стиль спілкування. Окрім того історії часто стосуються емоційної сфери, допомагаючи майбутнім педагогам краще розуміти почуття та переживання дітей, виявляти емпатію та будувати довірливі стосунки. Також захоплива історія привертає увагу та утримує її. Майбутні вчителі, володіючи мистецтвом сторітелінгу, зможуть легше зацікавити школярів навчальним матеріалом, зробити уроки більш динамічними та інтерактивними. Розповідаючи історії, майбутні педагоги вчаться використовувати міміку, жести, інтонацію голосу для підсилення емоційного впливу та кращого розуміння змісту.

Цікаві історії можуть розрядити напружену атмосферу в класі, зняти стрес та створити сприятливе середовище для навчання. Водночас захопливі розповіді пробуджують уяву дітей, стимулюють їхнє мислення, заохочують допитливість та бажання дізнаватися більше.

Через історії майбутні вчителі можуть ненав'язливо доносити до учнів важливі моральні принципи, формувати їхню систему цінностей та громадянську позицію.

Уміння розповідати історії дозволяє адаптувати навчальний матеріал до індивідуальних потреб та особливостей кожного здобувача, робити навчання більш персоналізованим та ефективним.

Дослідження, присвячені використанню сторітелінгу у формуванні дискурсивної компетентності вчителів, є обмеженими. М. Мазурок, О. Саприкіна [12] розглядають роль сторітелінгу в розвитку професійно-мовленнєвої та комунікативної компетентностей педагогів. Хоча автори не фокусуються безпосередньо на дискурсивній компетентності вчителів, вони підкреслюють потенціал сторітелінгу у вдосконаленні комунікативних навичок учителів.

Аналіз наукових джерел показує, що сторітелінг розглядається як ефективний метод навчання, що сприяє розвитку комунікативних навичок та

креативності студентів педагогічних спеціальностей. Н. Бондаренко [2], О. Василець та Н. Білоусова [4], Н. Саєнко та Г. Созикина [18] розглядали використання сторітелінгу в мовній освіті, А. Житницька – у розвитку м'яких навичок здобувачів [9].

Дослідження таких авторів, як Дж. Брунер [3] та М. Рікер [16], закладають фундаментальну основу для розуміння ролі наративу в когнітивному та комунікативному розвитку особистості. Д. Готшал [6] і Р. МакКі [12] розглядають сторітелінг у ширшому контексті – як механізм формування світосприйняття та засіб впливу на аудиторію.

Низка дослідників аналізують застосування сторітелінгу в навчальному процесі майбутніх учителів. Зокрема, Є. Гужва [7] розглядає його як засіб формування професійних компетентностей, а Л. Кайдалова [10] – у контексті підготовки фахівців охорони здоров'я, Г. Маринченко [14] – на уроках історії. Л. Панченко досліджує цифровий сторітелінг, його бар'єри та шляхи впровадження в освіті дорослих [15].

Н. Бондаренко [2] та Г. Гич [5] підкреслюють значення сторітелінгу для розвитку мовної компетентності молодших школярів, а О. Василець і Н. Білоусова [4] аналізують його використання на уроках української мови. У педагогічній практиці сторітелінг також застосовується для розвитку критичного мислення та креативності (Н. Скакун [20]).

Б. Салюк та І. Школа [18], Л. Панченко [15] підкреслюють важливість цифрових технологій у розвитку сторітелінгу. Це дозволяє підвищити залученість студентів та зробити навчальний процес більш інтерактивним.

Аналіз літератури свідчить, що сторітелінг є ефективним інструментом у формуванні дискурсивної компетентності майбутніх учителів початкових класів. Він сприяє розвитку комунікативних навичок, критичного мислення та креативності. Однак необхідні подальші дослідження з метою впровадження сторітелінгу в освітній процес на системному рівні.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні сторітелінгу як ефективного інструменту формування дискурсивної компетентності майбутніх учителів початкових класів та розробці практично орієнтованої системи завдань для впровадження цього методу в освітній процес для здобувачів другого магістерського рівня спеціальності Початкова освіта до курсу "Інноваційні підходи до навчання мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі".

Ми розуміємо дискурсивну компетентність вчителя початкових класів – це інтегративна здатність педагога створювати, інтерпретувати та адаптувати усні й письмові висловлювання відповідно до комунікативних, когнітивних та соціокультурних особливостей учнів молодшого шкільного віку, забезпечуючи ефективну взаємодію в освітньому процесі. Вона включає володіння жанровими та стилістичними особливостями педагогічного дискурсу, гнучкість у використанні мовних стратегій і тактик, а також вміння формувати комунікативно сприятливе середовище для розвитку мовлення та мислення учнів.

Сторітелінг (від англ. “story” – історія, “telling” – розповідання) – це мистецтво розповідати історії з метою передачі інформації, навчання або впливу на аудиторію. Цей метод поєднує елементи психології, педагогіки, дидактики та акторської майстерності, що робить його ефективним інструментом у різних сферах діяльності [11; 19].

У педагогіці сторітелінг використовується як інноваційна методика розвитку мовлення здобувачів вищої освіти. Окрім того він сприяє формуванню комунікативних умінь, розвитку креативності та критичного мислення учнів. Методика сторітелінгу передбачає створення та розповідання історій, що робить навчальний процес більш цікавим та доступним для дітей.

Існує кілька основних наукових підходів до визначення поняття “сторітелінг”, які розглядають його з різних точок зору:

1. Комунікативний підхід.

Представники цього підходу (Р. МакКі [13], А. Сімонс [19]) розглядають сторітелінг як процес передачі інформації, ідей, досвіду та емоцій через розповідь історій, основну увагу приділяють взаємодії між оповідачем та аудиторією, а також впливу історії на слухачів.

2. Наративний підхід.

Відтак П. Рікер [16] сторітелінг визначає формою наративу, що має певну структуру (зав'язка, розвиток, кульмінація, розв'язка), персонажів, конфлікт та повідомлення або урок, при цьому акцент робить на аналізі елементів історії та їх взаємодії.

3. Психологічний підхід.

Д. Брунер [3], Д. Готтшал [6] тлумачать сторітелінг з точки зору його впливу на когнітивні та емоційні процеси особистості. Автори досліджують, як історії залучають увагу, сприяють запам'ятовуванню інформації, викликають емпатію та впливають на переконання та поведінку.

4. Педагогічний підхід.

У контексті освіти сторітелінг М. Н. Бондаренко [2], Є. Гужва [7], Н. Саєнко та Г. Созикіна [17], Г. Маринченко [14], Л. Кайдалова [10], Г. Гич [5], Н. Скакун [20] розуміють як метод навчання та виховання, що використовує історії для передачі знань, розвитку навичок, компетентностей, формування цінностей та мотивації здобувачів.

5. Культурологічний підхід.

Представники цього підходу (П. Бойєр [1], Ж. Деріда [8]) сторітелінг вважають культурним феноменом, що відображає цінності, вірування, традиції та історію певних спільнот, аналізують при цьому роль історій у збереженні та передачі культурної спадщини.

Аналіз цих підходів дав змогу дійти висновку про багатогранне розуміння сутності та функцій сторітелінгу. У дослідженнях часто вчені застосовують інтегрований підхід, що поєднує елементи різних перспектив для більш глибокого аналізу цього складного та важливого феномену.

Ми вважаємо, що для успішного використання сторітелінгу у формуванні дискурсивної компетентності майбутніх учителів початкових класів необхідно:

1. Включати елементи сторітелінгу до навчальних дисциплін педагогічного спрямування.

2. Проводити майстер-класи та тренінги з технік та методів розповідання історій.

3. Заохочувати студентів до створення та презентації власних історій на педагогічну тематику.

4. Аналізувати приклади ефективного використання сторітелінгу в практиці досвідчених учителів.

Отже, сторітелінг є потужним педагогічним інструментом, який сприяє не лише розвитку мовленнєвих навичок, а й формуванню глибокого розуміння дискурсу, розвитку комунікативної компетентності та підвищенню педагогічної майстерності майбутніх учителів початкових класів. Володіння цим мистецтвом дозволить їм стати не просто трансляторами знань, а й надихати створювати історії своїх учнів.

Пропонуємо систему завдань зі сторітелінгу для формування дискурсивної компетентності здобувачів другого магістерського рівня спеціальності Початкова освіта до курсу “Інноваційні підходи до навчання мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі”.

Мета: Сформувати та вдосконалити дискурсивну компетентність майбутніх учителів початкових класів через використання сторітелінгу як ефективного педагогічного інструменту.

Завдання:

– ознайомити з теоретичними засадами сторітелінгу та його видами в освітньому процесі;

– навчити використовувати прийоми та етапи створення історій для різних педагогічних цілей;

– розвивати вміння аналізувати історії з точки зору їхнього дискурсивного потенціалу;

– сприяти практичному застосуванню сторітелінгу для формування різних видів дискурсу (наративного, описового, пояснювального, аргументативного) в учнів початкової школи;

– розвивати творчість та імпровізаційні здібності майбутніх учителів у створенні та презентації історій.

Під час лекції з теми “Сторітелінг на уроках мовно-літературної освітньої галузі у початковій школі” можна запропонувати студентам такі завдання:

1. Ознайомитись із поняттям “сторітелінг” та його місцем у навчальному процесі та за допомогою інтерактивної технології “робота в групах” згенерувати власне визначення поняття з презентацією результатів.

2. Проаналізуйте один урок української мови або читання у початковій школі та запропонуйте, як можна інтегрувати сторітелінг у викладання теми.

3. Обговоріть у групах, як використання історій може вплинути на розвиток мовлення і критичного мислення учнів.

4. Дослідіть види сторітелінгу (вербальний, візуальний, цифровий тощо) та визначте їх основні функції у навчанні.

5. Створіть приклад короткої історії для використання на уроці української мови чи літературного читання.

6. Проаналізуйте вплив різних типів сторітелінгу на мотивацію учнів.

Під час практичного заняття з теми “Сторітелінг на уроках мовно-літературної освітньої галузі”, яке може бути розширене та інтегроване в інші практичні заняття, здобувачі ЗВО можуть виконувати такі завдання:

1. Аналіз та розуміння сторітелінгу (до початку практичного заняття):

Завдання 1.1. Опрацювати теоретичні матеріали (статті, розділи підручників) з теми “Сторітелінг в освіті”. Підготувати короткий конспект, що розкриває поняття сторітелінгу, його види (персональний, навчальний, розважальний тощо), основні функції (пізнавальна, мотиваційна, емоційна, соціалізуюча) та переваги використання в початковій школі.

Завдання 1.2. Знайти та проаналізувати 2-3 приклади використання сторітелінгу на уроках мовно-літературної освітньої галузі (можна використовувати ресурси Інтернету, педагогічні видання, власний досвід). Визначити мету використання сторітелінгу в кожному прикладі, тип історії, використані прийоми та очікуваний вплив на учнів.

2. Практичне застосування прийомів створення історій (на практичному занятті).

Завдання 2.1. “Генерація ідей”. Об’єднатися в малі групи (3-4 особи). Кожна група отримує набір ключових слів (5-7 слів, пов’язаних з темами початкової школи, наприклад: дружба, пригода, школа, фантазія, допомога). Завдання групи – за 5 хвилин згенерувати якомога більше ідей для коротких історій, використовуючи ці слова. Презентувати найцікавіші ідеї.

Завдання 2.2. Використання карт В. Проппа. Ознайомитися з картами В. Проппа (або їх спрощеною версією з основними функціями дійових осіб). Кожна група отримує набір карт В. Проппа. Завдання – скласти коротку історію (3-5 хвилин) для учнів початкової школи, використовуючи запропоновані карти в довільному порядку. Презентувати історії. Проаналізувати, як карти Проппа допомагають структурувати розповідь та розвивати сюжет.

Завдання 2.3. Технологія створення історії про себе. Кожен студент індивідуально пригадує цікавий випадок зі свого шкільного життя, пов’язаний з вивченням мови або літератури, або з власним читацьким досвідом. Завдання – за 10 хвилин скласти коротку історію про цей випадок, дотримуючись основних етапів створення історії (зав’язка, розвиток, кульмінація, розв’язка, висновок/мораль). Презентувати свою історію. Обговорити, як особисті історії можуть бути використані для встановлення контакту з учнями та мотивації їхнього навчання.

3. Розвиток дискурсивної компетентності через сторітелінг (на практичному занятті та самостійно):

Завдання 3.1. Трансформація інформації в історію. Кожен студент отримує короткий інформаційний текст (наприклад, правило з української мови, цікавий факт про письменника, опис природного явища). Завдання – перетворити цю інформацію на цікаву історію для учнів початкової школи,

використовуючи елементи наративного або описового дискурсу. Презентувати свої історії. Обговорити, які прийоми були використані для зацікавлення слухачів та кращого засвоєння інформації.

Завдання 3.2. Створення пояснювальної історії. Об'єднатися в пари. Кожна пара обирає складне для розуміння молодшими школярами мовне поняття (наприклад, антоніми, синоніми, фразеологізми, частини мови). Завдання – створити коротку історію, яка б у зрозумілій та цікавій формі пояснювала це поняття, використовуючи елементи пояснювального дискурсу (аналогії, метафори, приклади). Презентувати історії. Обговорити ефективність використаних пояснювальних стратегій.

Завдання 3.3. Розповідь з елементами аргументації. Кожен студент обирає актуальну для молодших школярів морально-етичну проблему (наприклад, булінг, чесність, відповідальність, бережливе ставлення до природи). Завдання – скласти коротку історію, в якій би розкривалася ця проблема та ненав'язливо аргументувалася певна позиція, використовуючи елементи аргументативного дискурсу (причини та наслідки, приклади поведінки персонажів). Презентувати історії. Обговорити, як історії можуть впливати на формування ціннісних орієнтацій учнів.

Завдання 3.4. Прийоми створення історій.

1. Ознайомтесь із прийомами сторітелінгу (“герой і виклик”, “метафора”, “емоційний зв'язок” тощо).

2. Використовуючи один із прийомів, складіть історію, яка допоможе пояснити складну граматичну тему (наприклад, частини мови або будову слова).

3. Обмінюйтесь історіями з одногрупниками в парах та обговоріть, як їх можна вдосконалити.

Завдання 3.5. Етапи створення історій.

1. Визначте основні етапи створення історії для навчального процесу (від ідеї до презентації).

2. Використовуючи схему створення історії, розробіть сюжет для пояснення мовного явища.

3. Визначте ключові моменти історії, які допоможуть учням краще запам'ятати матеріал.

Завдання 3.6. Використання сторітелінгу на уроках мовно-літературної галузі

1. Розгляньте приклади застосування сторітелінгу на уроках мови та читання.

2. Розробіть конспект уроку з використанням історій як основного методу пояснення.

3. Презентуйте урок у міні-групах та отримайте зворотний зв'язок від колег.

Завдання 3.7. Карти В. Проппа як інструмент для створення історій.

1. Ознайомтесь із морфологією казки В. Проппа та її можливостями для розвитку зв'язного мовлення.

2. Проаналізуйте традиційні народні казки та визначте структурні елементи за схемою Проппа.

3. Створіть власну казку, використовуючи його метод.

Завдання 3.8. Технологія створення історії про себе

1. Складіть коротку розповідь про себе у форматі сторітелінгу, використовуючи особистий досвід як основу для мотивації учнів.

2. Включіть емоційні елементи та конфлікт для посилення впливу історії.

3. Використайте мультимедійні засоби (презентації, відео, ілюстрації) для візуалізації вашої історії.

4. Рефлексія та оцінювання (наприкінці практичного заняття та самостійно):

Завдання 4.1. Самоаналіз. Кожен студент письмово відповідає на запитання:

1. Що нового я дізнався/дізналася про сторітелінг?

2. Які прийоми створення історій виявилися для мене найбільш ефективними?

3. Які труднощі виникли під час виконання завдань?

4. Як я планую використовувати сторітелінг у своїй майбутній педагогічній діяльності?

Завдання 4.2. Взаємооцінювання. У малих групах студенти обмінюються враженнями від презентованих історій, надають зворотний зв'язок щодо їхньої структури, змісту, емоційного впливу та потенціалу для формування дискурсивної компетентності здобувачів.

Завдання 4.3. Створення методичної розробки. Самостійно розробити фрагмент уроку з мовно-літературної освітньої галузі для одного з класів початкової школи, використовуючи сторітелінг для досягнення певної дидактичної мети (наприклад, пояснення нового матеріалу, закріплення знань, розвиток зв'язного мовлення, формування ціннісних орієнтацій). Оформити методичну розробку з зазначенням теми, мети, обладнання, ходу уроку та описом використаної історії.

Критерії оцінювання: розуміння теоретичних засад сторітелінгу; уміння застосовувати різні прийоми створення історій; якість та змістовність створених історій; врахування вікових особливостей учнів початкової школи; ефективність використання сторітелінгу для формування різних видів дискурсу; креативність та оригінальність підходу; уміння аналізувати та рефлексувати власний досвід; якість розробленої методичної розробки.

З метою розвитку описового дискурсу через сторітелінг пропонуємо таку низку завдань:

Завдання 1. “Оживи предмет”: Кожен студент обирає звичайний предмет, який часто зустрічається в початковій школі (наприклад, олівець, книга, глобус, квітка в горщику). Завдання – скласти коротку історію (1-2 хвилини), в якій цей предмет стає головним “героєм”, і через його “очі” описує навколишній світ, події, почуття. Акцент робиться на використанні яскравих образних засобів, деталей та сенсорних вражень. Презентувати

історії. Обговорити, як такі історії можуть допомогти учням розвивати спостережливість та збагачувати словниковий запас.

Завдання 2. “Словесний живопис”. Студенти об’єднуються в пари. Один студент обирає та описує (без називання) певну картину, ілюстрацію з дитячої книги або фотографію, використовуючи лише описовий дискурс. Інший студент намагається вгадати, що саме описується, ставлячи уточнюючі запитання. Після вгадування обговорюються вдалі та невдалі елементи опису.

З метою удосконалення інструктивного дискурсу через сторітелінг корисними будуть такі завдання для студентів:

Завдання 1. “Історія-інструкція”. Кожен студент обирає просту послідовність дій, яку потрібно пояснити молодшим школярам (наприклад, як намалювати будиночок, як зробити аплікацію, як розв’язати математичну задачу певного типу). Завдання – оформити цю інструкцію у вигляді цікавої історії, де головний герой (учень, казкова істота) крок за кроком виконує ці дії, стикаючись з труднощами та знаходячи рішення. Презентувати історії. Обговорити, як сторітелінг може зробити інструкції більш зрозумілими та захопливими для дітей.

Завдання 2. “Створення квест-історії”. У малих групах студенти розробляють коротку квест-історію для учнів, де для досягнення фіналу потрібно виконати кілька послідовних завдань (наприклад, знайти захований предмет, розгадати загадку, виконати певну дію). Інструкції до кожного етапу квесту мають бути інтегровані в сюжет історії. Презентувати квест-історії.

Розвиток аргументативного дискурсу через сторітелінг буде здійснюватись за умови виконання таких завдань:

Завдання 1. “Історія з дилемою”. Кожен здобувач придумує коротку історію, в якій головний герой опиняється перед складним вибором або моральною дилемою. Завдання – представити історію, а потім запропонувати аудиторії (іншим студентам) обґрунтувати різні варіанти рішення, використовуючи аргументи, що впливають з контексту історії та характеру персонажів.

Завдання 2. “Дебати в історії”. Студенти об’єднуються в пари. Кожна пара обирає конфліктну ситуацію з відомої дитячої казки або літературного твору (чому Піноккіо не хотів слухатися поради Джепетто та Феї, а піддався спокусам Лисиці Аліси і Кота Базиліо, чи потрібно слідувати незрозумілим правилам світу чи діяти за власними принципами (Аліса); залишатися там, де не приймають, чи вирушати в невідомість у пошуках кращого життя (Гидке каченя); слухати батьків і бути “хорошим хлопчиком” чи слідувати за Карлсоном у веселі, але сумнівні пригоди (Малюк); мовчати і терпіти біль, щоб врятувати своїх братів, чи розповісти правду і втратити їх назавжди (Принцеса Еліза) та ін.).

Завдання – розіграти сценку-дебати між двома персонажами історії, де кожен з них аргументує свою позицію.

Завдання для розвитку умінь імпровізувати та адаптувати історію:

1. “Історія по колу”. Група здобувачів сідає в коло. Перший студент

починає розповідати коротку історію (одне-два речення). На його сигнал, наступний студент продовжує історію, додаючи свій фрагмент, і так далі. Завдання – підтримувати логічний зв'язок у розповіді та імпровізувати на ходу.

2. “Зміни сюжет”. Кожен майбутній вчитель отримує коротку готову історію для дітей. Завдання – придумати та розповісти продовження цієї історії, або змінити одного з персонажів та простежити, як це вплине на розвиток подій, або перенести дію історії в інший час чи місце.

Для використання сторітелінгу в різних формах та форматах пропонуємо такі завдання:

1. “Візуальний сторітелінг”. Студенти об'єднуються в групи. Кожна група отримує набір ілюстрацій, малюнків або фотографій, які не пов'язані між собою очевидним сюжетом. Завдання – скласти та розповісти історію, яка б логічно поєднувала ці візуальні елементи.

2. “Цифровий сторітелінг”. Здобувачі використовують цифрові інструменти (презентації, відеоредактори, онлайн-сервіси) для створення коротких мультимедійних історій для дітей. Це може бути озвучення ілюстрацій, створення анімації, запис відеоролика з розповіддю.

3 метою рефлексії та аналізу власного досвіду сторітелінгу корисними для магістрів будуть такі завдання:

1. “Педагогічний щоденник”. Протягом курсу студенти ведуть педагогічний щоденник, в якому фіксують свої спроби використання сторітелінгу (під час виконання завдань, практичної діяльності), аналізують свій досвід, виявляють успіхи та труднощі, визначають напрямки для подальшого розвитку.

2. “Круглий стіл”. Провести дискусію, під час якої студенти діляться своїми думками про роль сторітелінгу у формуванні дискурсивної компетентності вчителя та учнів, обговорюють можливості та обмеження цього методу, пропонують ідеї для його подальшого впровадження в освітній процес.

Ці завдання спрямовані на активне залучення майбутніх учителів до практики сторітелінгу в різних аспектах дискурсивної діяльності, сприяючи розвитку їхньої творчості, комунікативних навичок та розуміння потенціалу історії як потужного інструменту навчання та виховання в початковій школі.

Під час виконання завдань викладачу варто заохочувати студентів до експериментів з різними форматами та стилями розповідання історій; створити атмосферу підтримки та творчої співпраці на заняттях; використовувати наочні матеріали, відео- та аудіозаписи прикладів сторітелінгу; запропонувати студентам ділитися власними історіями та досвідом; акцентувати увагу на важливості емоційного зв'язку з аудиторією під час розповідання історій.

Висновки. Отже, використання сторітелінгу розвиватиме дискурсивну компетентність майбутніх учителів початкових класів, оскільки він є багатогранним інструментом, що впливає на ключові аспекти цієї компетентності, сприяючи розумінню структури різних типів дискурсу: Аналізуючи та створюючи історії, майбутні вчителі вчаться розрізняти наративний, описовий, аргументативний, інструктивний та інші типи дискурсу,

усвідомлюють їхні характерні ознаки та особливості побудови. Сторітелінг активізує навички створення зв'язних та змістовних висловлювань: Процес побудови історії вимагає логічної послідовності, використання різноманітних мовних засобів для опису персонажів, подій, емоцій, що безпосередньо впливає на вміння формулювати власні думки в усній та письмовій формі. Розповідаючи історії для дітей, майбутні вчителі вчаться враховувати їхній вік, рівень розуміння, інтереси, що є ключовим аспектом дискурсивної компетентності. Вони стають більш чутливими до реакції слухачів та вміють коригувати свою розповідь. Сторітелінг передбачає використання різноманітних прийомів для залучення уваги, утримання інтересу, створення емоційного зв'язку з аудиторією, що збагачує комунікативний арсенал майбутнього педагога. Створення оригінальних історій, пошук нестандартних сюжетних рішень сприяють розвитку творчих здібностей, які є важливими для ефективної комунікації та педагогічної діяльності загалом. Застосування граматичних правил, лексичного запасу, стилістичних прийомів у процесі сторітелінгу відбувається не абстрактно, а в конкретній комунікативній ситуації, що сприяє глибшому засвоєнню мовних норм та правил. Під час розповідання історій майбутні вчителі вчаться використовувати міміку, жести, інтонацію голосу для підсилення емоційного впливу та кращого розуміння змісту, що є важливою складовою ефективного дискурсу.

Таким чином, сторітелінг є комплексним методом, який одночасно впливає на різні складові дискурсивної компетентності майбутніх учителів початкових класів, готуючи їх до ефективного та творчої взаємодії з учнями.

Запропонована система завдань зі сторітелінгу для формування дискурсивної компетентності здобувачів другого магістерського рівня спеціальності Початкова освіта до курсу "Інноваційні підходи до навчання мовно-літературної освітньої галузі в початковій школі" демонструє значний потенціал сторітелінгу як ефективного педагогічного інструменту у формуванні дискурсивної компетентності майбутніх учителів початкових класів. Активне залучення студентів до практики створення та аналізу історій сприяє розвитку їхнього розуміння різних типів дискурсу, вдосконаленню комунікативних навичок, розвитку креативності та здатності адаптувати навчальний матеріал. Володіння мистецтвом сторітелінгу дозволить майбутнім педагогам не лише ефективно передавати знання, а й надихати учнів до власної творчості та розвитку мовлення. Регулярне використання сторітелінгу в професійній діяльності сприятиме створенню емоційно насиченого та інтерактивного навчального середовища, що є ключовим для успішної реалізації принципів Нової української школи.

Перспективи подальших наукових розвідок. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку та апробацію методики інтеграції сторітелінгу в інші фахові дисципліни для майбутніх учителів початкових класів; вивчення впливу використання сторітелінгу майбутніми вчителями на розвиток різних аспектів дискурсивної компетентності молодших школярів (розуміння, продукування, взаємодія); дослідження ефективності використання

цифрового сторітелінгу у підготовці майбутніх учителів та в їхній подальшій професійній діяльності; вивчення особливостей застосування сторітелінгу в інклюзивній освіті для забезпечення індивідуального підходу до навчання дітей з особливими освітніми потребами.

Поглиблене вивчення та системне впровадження сторітелінгу в процес підготовки майбутніх учителів початкових класів є важливим кроком до підвищення якості освіти та формування педагогів нового покоління, здатних ефективно комунікувати, надихати та розвивати своїх учнів.

Використана література:

1. Бойє П. Релігія пояснена: Еволюційне походження релігійної думки. Basic Books. 2001, 385 с.
2. Бондаренко Н. В. Сторітелінг як засіб розвитку мовленнєвої компетентності молодших школярів. *Молодий вчений*. 11 (51). 2017. С. 130-135.
3. Брунер Дж. Актуальні розуми, можливі світи. Harvard University Press. 1986. 144 с.
4. Василець О. П., Білоусова Н. В. Сторітелінг на уроках української мови. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2019. № 2. С. 59-64.
5. Гич Г. М. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. № 4. 2015. С. 188-191.
6. Готтшалл Дж. Тварина-оповідач: як історії роблять нас людьми. Mifflin Harcourt, 2012. С. 232.
7. Гужва Є. Сторітеллінг як засіб формування професійних компетентностей здобувачів вищої педагогічної освіти. *Вісник Сковородинівської академії молодих учених* : зб. наук. пр. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди ; [за заг. ред. Ю. Д. Бойчука]. Харків, 2024. С. 21-26.
8. Дерріда Ж. Граматологія (пер. з англ. Г. К. Співак). Johns Hopkins University Press. 1976. 444 с.
9. Житницька А. А. Сторітелінг як метод формування гнучких навичок комунікації майбутніх учителів іноземних мов. URL : https://www.researchgate.net/publication/363268480_STORITELING_AK_METOD_FORMUVANNA_GNUCKIH_NAVICOK_KOMUNIKACII_MAJBUTNIH_UCITEL_IV_INOZEMNIH_MOV
10. Кайдалова Л. Г. Педагогічний сторітелінг у підготовці майбутніх фахівців охорони здоров'я. *Інноваційна педагогіка*. 2020. Вип. 29. Т. 1. С. 136-139.
11. Ліпман Д. Удосконалюємо мистецтво розповіді: Поза основами для всіх, хто розповідає історії в роботі та грі (American Storytelling). Atlanta, National Book Network. 1999. 224 с.
12. Мазурок М., Саприкіна О. Сторітелінг як ефективний інструмент формування комунікативної компетентності здобувачів освіти Нової української школи. *Молодь і ринок*. № 1/199. 2022. С. 160-165.
13. МакКі Р. Історія: Сутність, структура, стиль та принципи написання сценаріїв. HarperCollins. 1997. 427 с.
14. Маринченко Г. Сторітеллінг як інноваційний метод в українській педагогіці та його використання на уроках історії. *Теорія та методика навчання суспільних дисциплін*. 2019. Вип. 7. Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка. С. 10-13.
15. Панченко Л. Цифровий сторітелінг в освіті дорослих: бар'єри та шляхи їх подолання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2020. Том 79. № 5. С. 109-125.
16. Рікбор П. Час і наратив (пер. з англ. К. МакЛафлін і Д. Пеллауер). University of Chicago Press. (Оригінал опубліковано французькою у 1983-1985 pp.), 1984.
17. Саєнко Н., Созикіна Г. Використання методу сторітеллінгу в навчанні іноземних мов студентів ЗВО. *Вісник Національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки*. 2020. Вип. 9 (165). С. 119-125.
18. Салюк Б., Школа І. Цифровий сторітелінг у навчанні англійської мови здобувачів вищої освіти. *Наукові записки БДПУ. Серія : Педагогічні науки*. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2022. 494 с. С. 376-384.
19. Сіммонс А. Фактор історії: Натхнення, вплив і переконання через мистецтво сторітелінгу. Tomlinson & Associates – "Organizational Excellence. A Culture of Discipline, 2006. URL : https://www.researchgate.net/publication/265063858_The_Story_Factor_Inspiration_Influence_and_Persuasion_through_the_Art_of_Storytelling

20. Скакун Н. С. Використання вчителем природничих наук сторітелінгу як інструменту розвитку креативності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2018. 61. С. 184-192.

References:

1. Boyer P. (2001). *Relihiia poiasnena: Evoliutsiine pokhodzhennia relihiinoi dumky* [Religion Explained: The Evolutionary Origins of Religious Thought]. Basic Books, 385 p. [in Ukrainian].
2. Bondarenko N. V. (2017). Storitelinh yak zasib rozvytku movlennievoi kompetentnosti molodshykh shkoliariv [Storytelling as a Means of Developing Speech Competence in Primary School Students]. *Molodyi Vchenyi*. 11 (51), 130-135. [in Ukrainian].
3. Bruner J. (1986). *Aktualni rozumy, mozhlyvi svity* [Actual Minds, Possible Worlds]. Harvard University Press, 144 p. [in Ukrainian].
4. Vasylets O. P., Bilousova N. V. (2019). Storitelinh na urokakh ukrainskoi movy [Storytelling in Ukrainian Language Lessons]. *Scientific Notes of Mykola Gogol State University. Psychological and Pedagogical Sciences*, (2), p. 59-64 [in Ukrainian].
5. Hych H. M. (2015). Storitelinh yak innovatsiina metodyka formuvannia movnoi kompetentnosti uchniv ZNZ. [Storytelling as an Innovative Method for Developing Linguistic Competence in Secondary School Students]. *Scientific Bulletin of Mykolaiv National University named after V. O. Sukhomlynskyi. Pedagogical Sciences*, (4), p. 188-191 [in Ukrainian].
6. Gottschall J. (2012). *Tvaryna-opovidach: yak istorii robliat nas liudmy* [The Storytelling Animal: How Stories Make Us Human]. Mifflin Harcourt. P. 232 [in Ukrainian].
7. Huzhva Ye. (2024). Storitelinh yak zasib formuvannia profesiinykh kompetentnostei zdobuvachiv vyshchoi pedahohichnoi osvity [Storytelling as a Means of Forming Professional Competencies in Higher Pedagogical Education Students]. *Bulletin of the Skovoroda Academy of Young Scientists: Collection of Scientific Papers / Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda* ; [ed. by Yu. D. Boichuk]. Kharkiv, p. 21-26 [in Ukrainian].
8. Derrida J. (1976). *Hramatolohiia* [Grammatology] (G. C. Spivak, Trans.). Johns Hopkins University Press. 444 p. [in Ukrainian].
9. Zhytnytska A. A. (2022). Storitelinh yak metod formuvannia hnuchkykh navychok komunikatsii maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov [Storytelling as a Method for Developing Flexible Communication Skills in Future Foreign Language Teachers]. Available at. [in Ukrainian].
10. Kaidalova L. H. (2020). Pedahohichniy storitelinh u pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv okhorony zdorovia. [Pedagogical Storytelling in the Training of Future Healthcare Professionals]. *Innovative Pedagogy*, (29), Vol. 1, p. 136-139 [in Ukrainian].
11. Lipman D. (1999). *Udoskonaliuiemo mystetstvo rozpovidi: Poza osnovamy dlia vsikh, khto rozpovidaie istorii v roboti ta hri* [Improving Your Storytelling: Beyond the Basics for All Who Tell Stories in Work and Play] (American Storytelling). Atlanta, National Book Network. 224 p. [in Ukrainian].
12. Mazurok M., Saprykina O. (2022). Storitelinh yak efektyvnyi instrument formuvannia komunikativnoi kompetentnosti zdobuvachiv osvity Novoi ukrainskoi shkoly [Storytelling as an Effective Tool for Developing Communicative Competence in the New Ukrainian School Students]. *Youth and Market*, (1/199), p. 160-165 [in Ukrainian].
13. McKee R. (1997). *Istoriia: Sutnist, struktura, styl ta pryntsypy napysannia stsenariiv* [Story: Substance, Structure, Style and the Principles of Screenwriting]. HarperCollins. 427 p. [in Ukrainian].
14. Marynchenko H. (2019). Storitelinh yak innovatsiinyi metod v ukrainskii pedahohitsi ta yoho vykorystannia na urokakh istorii [Storytelling as an Innovative Method in Ukrainian Pedagogy and Its Use in History Lessons]. *Theory and Methods of Teaching Social Sciences*, (7), Sumy : Sumy State Pedagogical University named after A. S. Makarenko, p. 10-13 [in Ukrainian].
15. Panchenko L. (2020). Tsyfrovyi storitelinh v osviti doroslykh: bariery ta shliakhy yikh podolannia [Digital Storytelling in Adult Education: Barriers and Ways to Overcome Them]. *Information Technologies and Learning Tools*, Vol. 79, (5), p. 109-125 [in Ukrainian].
16. Ricœur P. (1984). *Chas i naratyv* [Time and Narrative] (K. McLaughlin & D. Pellauer, Trans.). University of Chicago Press. (Original work published in French, 1983–1985) [in Ukrainian].
17. Saienko N., Sozykina H. (2020). Vykorystannia metodu storitellinhu v navchanni inozemnykh mov studentiv ZVO [The Use of Storytelling Method in Teaching Foreign Languages to University Students]. *Bulletin of the National University "Chernihiv Collegium" named after T. H. Shevchenko. Series: Pedagogical Sciences*, (9/165), p. 119-125 [in Ukrainian].

18. Saliuk B., Shkola I. (2022). Tsyfrovyi storitelinh u navchanni anhliiskoi movy zdobuvachiv vyshchoi osvity [Digital Storytelling in Teaching English to Higher Education Students]. *Scientific Notes of Berdiansk State Pedagogical University. Series: Pedagogical Sciences*, (2), Berdiansk : BSPU, 494 p., p. 376-384 [in Ukrainian].
19. Simmons A. (2006). Faktor istorii: Natkhnennia, vplyv i perekonannia cherez mystetstvo storitelinhu [The Story Factor: Inspiration, Influence, and Persuasion through the Art of Storytelling]. Tomlinson & Associates – “Organizational Excellence. A Culture of Discipline.” Available at [in Ukrainian].
20. Skakun N. S. (2018). Vykorystannia vchytem pryrodnychkh nauk storitelinhu yak instrumentu rozvytku kreatyvnosti [The Use of Storytelling by Science Teachers as a Tool for Developing Creativity]. *Pedagogy of Creative Personality Formation in Higher and Secondary Schools*, (61), p. 184-192 [in Ukrainian].

I. VOZNIAK, I. TONKONOH. Storytelling as a tool for developing the discursive competence of future primary school teachers.

The article explores the potential of storytelling as an effective tool for developing the discursive competence of future primary school teachers in the context of modern educational changes. The relevance of enhancing communication skills and the ability to interact effectively in the teaching process is examined. Existing scientific publications on the use of storytelling in education are analyzed, highlighting the necessity of an in-depth study of its role in shaping teachers' discursive competence.

The article defines the concept of "discursive competence" in primary school teachers and justifies the multidimensional nature of storytelling as a pedagogical method through the analysis of various scientific approaches (communicative, narrative, psychological, pedagogical, and cultural). It is proven that the use of storytelling contributes to the understanding of different discourse types, the improvement of coherent speech production skills, adaptation of language to the audience, enrichment of communicative strategies, stimulation of creativity, and practical application of language knowledge.

A system of practice-oriented tasks is proposed for integrating storytelling into the training of future primary school teachers. These tasks focus on developing various aspects of their discursive competence. The article presents conclusions regarding the effectiveness of storytelling in fostering key professional qualities in future educators.

The suggested practical tasks include the analysis of stories, the creation of original narratives of different genres and discourse types, the use of storytelling techniques, and reflection on personal experiences. The article emphasizes the importance of mastering the art of storytelling to enhance the quality of professional training for future teachers and their ability to create an effective learning environment.

The findings of this study may be valuable for educators in teacher training institutions, methodologists, and anyone interested in innovative approaches to developing teachers' professional competence.

Keywords: *storytelling, discursive competence, future primary school teachers, teacher education, communication skills, discourse types, teaching methodology.*